

امور تحریر یہ ایچون فؤاد بکہ
وامور اداره ایچون آرتین افندی بہ
مراجعت اولنور۔

— ❧ —

درج اولنمیان اوراق اعاده اولنماز.
مسلكمزه موافق آثار قبول اولنور.

مَعَالِيكَ

اداره خانه سی باب عالی جاده سنده
۵۲ نومرولی « شرکت ضربتیه »
مطبعه سیدر.

— 224 —

استانبول ایچون سنه لکی مطبعه دن
آلنق شرطیله ۴۰ طشره لره پوسته
اجرتیله برابر ۶۰ غروشدور.

نسخه سی ۱ فروش

پنجمینہ کوئٹہ نشر اولیور ادبی، فنی و صناعی غزتہ در

نسخہ سی ۱ غروش

قوماندانه، لدی الحاحه استعمال ایتک اوزره، کوچوک کوچوک بالونلر تسلیم اولمشدر. واقعا آنلردن مطلوب وجهله استفاده اولنه. مدیسده قباحی اصولک فنالغنه می؟ یوقسه بالونلرک آزلغنه می؟ ویاخود قوللانلرک مهارتسزلکنه می اسناد ایتلی ایدی؟ شوراسی محققدرکه تحریرینه یراعزن ابتدار اولدینمز شو قطب شمالی سفرینی حین مذاکرده بالونلردن هیچ بحث اولغنه دینی کبی بوسفره کیدلرده، بالونلر محروم اولملری جهتیه، هوایه افواجق برهوصله بیهل تودیع ایدمه مشلر ایدی!

بالون حقنده کی شواستخفافی (فلورانس) ده کی موقیتسزلکه می اسناد ایتلی؟ یوقسه بو عدم موقیتدن دولای مسؤلیتک — هنوز درجه مطلوبیه ایصال ایدیه مین -- بالونلرله قطبه قدر واریله بیهل چکنی مصرانه ادعا ایدن ومشوم یاخود کولنج اوله جفی جزئی تأمل ایله آکلاشیله بیهل چکی طبیعی بولنان اوله برتشبه درحال آیلویورن خیالپرستره شارلاتانلر می اسنادی انساب اولور؟

معلوم اولدینی اوزره (تهت طوف) سفری «قطب شمالی فتوحاتی» تاریخده ناملری یکدیگرندن غیر قابل تفریق اولان ملازم (Weyprecht) ایله قونت (Wilzeck) ک مساعی طاقتر ساسی سایه سنده ساحه آرای حصول اولمشدر.

اگر شو ایکی رفیق شهرت بدید، فوق العاده سفرلر ترتیبیه اکتفا ایتسه ایدیلر شکرانتمزه وبلکه برچوق جوغرافیونک، فن اوغورنده فدای جان ایدن برخیلی ذواتک احراز ایتدکلری عنوانه کسب استحقاق ایدرلردی. جوغرافیای عسکری سالنامه لرنده انلره بر موقع مخصوص تأمین ایدن شی: «قطب شمالی بوزلرینه مجرد فوق العاده برجسارت، خارق العاده برشجاعت ایله غلبه اولنه میه جغنی» آکلامه لیدر. سبب

صیت وشهرت لری اولان سفر معلومک او مغلوبیت دهشتناکندن صوکره مطلع اولدیلرکه: «او وقته قدر هیچ کیسه نک سوزینی دیکله. مامش وپک چوق بهادری خاک هلاکه سرمش اولان قطب شمالی تحت مجبوریته آلق، بوزلرنده کی اسراری آکلامق زور بازویه مراجعتله دکل بلکه تداییر جدیدیه توسل ایله ممکن اوله بیهل جکدر».

بناءً علیه پک کوزل، پک عاقلانه بر پلان دوشونلدی. بو پلان موجبیه ملل متمدنه نک هان کافه سی، پینلرنده کی عداوتی، رقابتی اونودوب «مال مشترک بشر» اولان معلومات قطعیه یی تربیددن عبارت بولنان شو سفر مهمملک نتیجه پذیر موقیت اوله سی ایچون تشیر ساق اهتمام ایدمه جکلردی. شواقتاقدن مقصد اصلی، شماله دوغرو سرعتی برخطوه ایله یورویه جک اولان بیوک بر قوه سفریه تسلیحی دکل بلکه اولجه کشف اولنان محللرده موقع طومقدن، او اطاعتسز نقطه یی تحت محاصره آلمقدن عبارت ایدی.

غرابتیه برابر ترقی مدینه ده فال خیر اولان برجهت وارسه اوده (۱۸۱۵) سنه سی اغستوسنده (هامبورغ) ده اجتماع ایدوب بالجه دول معظمه مبعوثانندن مرکب بولنان برقونلرده ملازم مومی ایله ایله رفیق قونتک او هام وخیالاتی قولای قولای قبول ایتدیر. ملریدر.

فن دیپلوماتلری طرفندن کال دقتله مذاکره اولنان اون ایکی موقع انتخاب اولوب انکلتره، جاهیر محتمه آمهریقا، آلمانیا، اسوج، نوروج، فلنک دولتلری بیننده تقسیم اولندی. بر آز صوکره فرانسه ده اشتراک ایدوب (قاب حورن) ه (La Romanche) لارومانش) نامنده بر قوروت کونلردی. جاهیر محتمه آمهریقا، هرایکسی ده آمهریقای شمالیه واقع ایکی محکمک تجهیزینی درعهده

ایتشدی. برنجیسی وقتیه (قطب منجمد) عد اولنان (Barrow باررو) نقطه سی؛ ایکنجیسی مواقع متمدنه نک کافه سنک شمالنده بولنمسی جهتیه یناشلمه سی اک کوچ، اشغالی اک تهلکلی ومع مافیه اک مهم تدقیقانه الویریشلی اولوب یوز باشی (Howgate هاووغات) طرفندن «قطب مستلکاتی» اوله رق تأسیسی تصور ایدیلان محل ایدی. بوراسی «صوغوق» تعبیر اولوب اطرافنده اک مدهش محاربات وقوع بوله جق اولان او دشمن تهلکه آورک تمام قارشوسنده ایدی. قطب قونلرده سی، برنجیسی (۱۸۸۰) تاریخنده اسویچره نک مرکز اداره سی اولان (برن) ده؛ ایکنجیسی (۱۸۸۱) تاریخنده روسیه نک پای تختی بولنان (سن پترسبورغ) ده اولق اوزره ایکی کره ده اجتماع ایتشدی.

(مابعدی وار) مصطفی فاضل

زلازل ارضیه

(مابعد)

بوراده بیان ایدمه جکمز براهین متعدده بو فرضیه یی تأیید وارضک ابتدالری برکتله غازی اولوب آخری آخر تبرد ایلدیکنی قبوله بزی مجبور ایدر. بوتبرد سطحین بدأ ایله مرکز ده دوغرو غایت بطاقتله متمد اولمقددر.

داخل ارضه بولنان انخره وسیالات، بعض تأثیراتک الجا آیله قشر ارض بعض محللرنده منکسر اوله جق درجده شدتلی اوله رق قسم صلب اوزرینه تضییقات اجرا ایدرلر: ایشته «وولقان» و«زلزله» دینیلن حادثات طبیعیه بوندن حاصل اولور. اجرا ایله دیکی تضییق سببیه قشر

ارضی قالدیران ابخره، دکر، کول ویا قار
صولرینک اعماق زمینده نار بیضا حالنده
بولان طبقه لره قدر ورودندن تحصیل ایله دیکی
ظن اولنیور. بوقدر بر درینلکه واصل
اولان صو (۵۰۰) بلکه (۱۰۰۰) ویا ده
زیاده بر درجه حرارتده بخاره منقلب اولیور.
فعل تسخینک شو درجه خارق العاده سنده
بخار اولقدر بر قوت قزائیرکه، عادی بخار
قزائیرینک پاتلامه سی بیله بوباده بر فکر
ویره مز.

وواقانلر، امنیت سوپای اولوب
بولندقلری مملکتلری قشر ارضک صار.
صله سنندن محافظه ایله دکاری بوندن اول
بیان ایدلمش ایدی. فقط وولقانک مرکزی
طیقانور وداخل ارضک هوای نسبی ایله
اولان اتصالی منقطع اولور ایسه او حالده
تله که تزیاید ایدر.

بعض زلازل ارضیه منحصراً ابخره
مائیته ک حددن افزون بر صورتده تسخینندن
ایلری کله دیکی کورنیور، موسیو (بوسینیول)
آمریقای جنوبیده اند طاغلری نواحیسی
صورت خصوصیه تدقیق ایده رک نواحی
مزبور زمینده اکثریتله وقوع کلن زلزله لرک
قسم اعظمی طاغلر دروندنده ظهوره
کلن یقله وچوکه سببیه حاصل اولدیغی
بیان ایله مشدر. ایدی زلازل مذکوریه
حصوله کترین اسباب، صرف میخانیک اولق
اقتضا ایدر.

علماء زلازل ارضیه ایله سیاره مرک
خارجنده وقوع کلن بعض حالات آراسنده
مناسبت تأسیس و تحری ایله دیلر. بوباده
حاصل اولان نتایجدن بعضیلری بوجه زیر
بیان اولنور:

زلازل ارضیه ک یازین زیاده، قیشین
وعلى الخصوص انقلاب واعتدال زمانلرنده
دها زیاده وقوع بولدیغنه دقت اولندی.
(۱۸۸۴) سنه سی کانون اولنک یکر می بشنده

اسپانیاده ظهور ایدن حرکت ارض بوفکری
تأییده سبب اولدی. زیرا: انقلاب شتوی
۲۲ کانون اولده اولور. فرانسه ووقوعه
کلن (۶۵۶) حرکت ارضک بشده اوچی
تشرین اولدن، مایسه قدر اولان مدته
ظهور ایشدر.

آلپ طاغلرنده، کانون اولدن مارت
قدر درت آی ظرفنده وقوع بولان زلزله لر
مایسدن آغستوسه قدر اولان زلزله دن اوچ
کره دها زیاده در.

موسیو «آکسی پری» زلازل
مختلفه نک وقوعی انسانسنده قرق سیرینی
قید ایده رک تربیع زمانلرندن زیاده اقتران
زمانلرنده وقوعه کله سی کیفیت عجیبه سی
میدانه چیقارمشدر. بومطالعائی ایوجه
اکلامق ایچون تعریفات آیدینی درخاطر
ایتمک اقتضا ایدر.

قرک کره ارضک اطرافنده کی حرکتی
انسانسنده بعض آنده ارضی شمسه ربط ایدن خط
مستقیم اوزرنده بولنور. قرق ارض ایله
شمس آراسنده کی وضعیته «اجتماع»
تعبیر اولنور. آی اوزمان محاق حالنده در.
یعنی غیر مرئیدر. اگر قرق ارضه نسبتله
شمسک دیگر جهتنده بولنور ایسه بوضعیه
دخی «مقابله» ویا «استقبال» دینلور؛ او زمان
آی بدر حالنده اولور. قرق اجتماع و مقابله
زمانلرنده آیدینی وضعیته «اقتران»
تسمیه اولنور. ایکی اقتران آراسنده کی
مسافه اون بش کوندر. قرق ایکی اقتران
نقطه سنندن مساوی مسافه ده بولندیغی
وضعیتلرنده (تربیع) دینلور.

«اوج» «و حقیق» تعبیرلری ارضه نسبتله
وضعیت قریبه عاندر. معلوم درکه یکمزی
بزدن آیران مسافه بر آندن دیگر آنه قدر
تخلف ایدر. حاصل کلام قرق، مرکزنده
ارض بولان بر دانه رسم ایتمه یوب آنحق
محر اقلرندن بریسی ارضک اشغال ایتمکده

بولندیغی برقطع ناقص رسم ایدر. قرق ارضه
ممکن اولدیغی قدر یاقلاشدیغی حالده «حقیق»
نقطه سننده بولنیور دینلور. ارضدن ممکن
اولدیغی مرتبه تباعد ایله دیکی صورتده «اوج»
نقطه سننده در دیرلر.

بالاده بیان ایله دیکمز مناسبت غایت
اهمیتلیدر. اقتران زمانلری، شدتلی مدوجزر
زمانلرنه توافقی ایدر.

بو آنده قرق ایله شمس تأثیر جاذبه لرنی،
دکر صولری اوزرنده برلشدر. بناء عایه
(اقتران مد و جذرلری) عادیلرنه نسبتله
غایت شدتلی اولور.

ایمدی عجبا حرکت ارض بر مدوجزر
داخلی آثاریمیدر؟ فنون حاضره بومثال واسئله یه
جواب ویره جک اقتضای سائر دکدر.
شمسک لککلری اولدیغی و بونلرک برسنه دن
دیگر سنه یه قدر دائمی صورتده تخلف ایله مکده
بولندیغی معلومدر. بعض زمانده لککلرک
عددی حد اعظمی بی، بعض وقتده دخی حد
اصغری بی بولور. حدا عظمیلر، حدا صغریلر
کی یکدیگرندن اون برسنه ک برفاصله
ایله آیرلمش کورونیورلر. بنابرین دقت
اولنشدرکه، شمسده نه قدر لکه چوق
اولورسه، حادثات تزلزله اونسبتده آزوقوعه
کلمکده در.

فنونک احوال حاضره سیله حرکات
ارضیه نک وقوعی برقاچ سنه اول خبر
ویرمک ممکن دکل ایسه ده عجبا هیچ اولمز
ایسه برقاچ زمان اول اخبار ایده بیله جک
برواسطه مفقودمیدر؟

شمعی یه قدر حرکت ارضک وقوعی
انسانسنده، هوای نسیمک حالندن فائده لی
بر معلومات استخراج ایتمک قابل اولمده ی.
بارومتر دن، ابره مقناطیسیدن، سمانک حالندن
هیچ بر شی آکلا به یز. مع مافیه بعض علملر
بارومتره نک شدتله نزولی و امتدالی و کترتلی
صاغانا قلا ایله اشتغال ایده کلدیکمز حادثه آراسنده

مطابقت غریبه موجود اولدیغی بیان
ایتدیلسده بر قانون تأسیسه موفق اولمه دیلر.
(سییمو متره) و (سییمو غراف) اسمنده
اولان آلتلر ایسه یالکیز استقامت تزلزلی
بیلدیروب بشقه بر فائده لری یوقدر.

شمار مسعود

انکلتزه دارالفنونلری

(Collège) کله سنک انکلیزجه افاده
ایتدیکی معنا فرانسیزجه افاده ایتدیکی
معنا کی دکلدر. بر انکلیز مکتبی طریق
تحصیل سالک، استکمال نفس وتهذیب اخلاقه
منهمک، فرانسه انجمن دانش اعضاسی کی
کندی بینلرنده اکثریت آرا ایله منتخب
و شرائط موضوعه تحتند سمیت مأموریتلرینه
اصابت ایدن منافع و مزایادن منتفع بر جمعیت
بشریه صفتند تلقی اولغالیدر. از جمله،
انکلتزه مؤسسات ادبیسه میاننده اوتدنبیری
احراز ایتش اولدینی موقع عالی و ممتاز ایله
نامدار و موفقیات عدیده و ثمرات مکتسبه سیله
اوروپا ارباب فتونجه شهرت شعار اولان (اتون)
و (هارو) مکتبلری حقند بطریق المثال
بر قاج سوز سویله نله سی مناسب عدایدلشدیر.
(هارو) مکتبی قیود رسمیتدن آزاده
و هر کونه حایه دولتن محروم اوله رق مقدا
اصحاب جیتدن بر ذاتک بطریق الارث،
توسیع انوار مدنیت اوغورنده وقف
وتبرع ایتش اولدینی نقود موفوره و هم
مبرورده سی سایه سنده حیز آرای تأسس اولان
واملاک و عقار کثیره و اراضی موقوفه
وفیره بی مشتمل بولان مؤسسات عالیهدندر.
مکتب مذکورک واردات سنویسه
۱۱۰۰ استرلینه معادلدر. (هارو) مکتبی

انتخاب صورتیه تعیین اولنان بر مجلس
معارفندان واسطه سیله اداره اولمقددر.
فقط، مکتبک محرک اصلیمی هیئت تدریسیبی
تشکیل ایدن معلمر جمعیتدر که بونلردن
هریری یونانجه، لاتینجه، فرانسیزجه، ریاضی
وسائر کبی علومدن یالکیز بر شعبه سنک
تدریسنه مأمور اولوب، فضله اوله رق
یکرمی، اوتوز شا کردک اعاشه واقامتیه ده
مکلفدر.

طایفه نك عددی اونی متجاوز اولمادینی
حاله معلم آلره کندی سفره سنده فامیاسیله
برلکنده طعام ایتدیرر. متعدد اولدقلری
حاله انلری او قادینلرینک نظارتی تحتند
ترتیب ایتدیرمش اولدینی ایکی سفره یه تقسیم
ایدر. عموماً، براوطه ایکی کشتی به تخصیص
اولنور. مکتبه نقل مکان ایدن بر چوچق،
بووجهله هملک کاشانه تربیه سنده پرورشیا
کال اولور و نزد معلمده خانه ابویسنک برتمه
محسینی بولور.

بو کبی مکتبلر، انکلتزه ده شهرلر
داخلنده واقع ایسه لدره متعدد طریقار
واسطه سیله همجوار کویلر ایله کسب ارتباط
ایدرلر.

(اتون) دارالفنونک محتوی بولندینی
وسطی میدانک اطرافنده توفیقاً غرس اولنان
کل، صارماشیق، خانم الی کبی ممتاز چیچکلرک
دال و بوداق صالهرق بر منظره رعنا
زمردین تشکیل ایتدیکنی، دیگر طرفدن
بر چوق عصرلردن بری طراوت طبیعه
ونضارت دانلرینی هنوز ضایع ایتمه ش
اولان جسم قره آغاچلرک، لطیف چنزار-
لرک سطح دلشیننه سایه انداز اولدقلرینی
و اکا قریب بر محله برنهر سبز فام و درخشانک
شکل درختانی صفحه آب صافده تصویر
ایتمه سی، دیگر بر جهتن ایزماغک کنارینه
بریکن قوغو قوشلرینک بر سرعت خارق-
العاده ایله طیرانی، صویک احداث ایتدیکی

جزیره لدره اینکلرک بر صدای دهشتنا ایله
آفاقه ولوله انداز اوله سنی والاصل، مجرای
نهرک دونوب دولاشه رق الک صوکره سمت افقده
یشیلکلر آراسنده تدریجاً محو و نابید
اولدینی کوروبده نقاش چیره دست طبیعتک
قدرت و عظمتنه حیران اولماق قابل دکلدر!
(هارو) مکتبک واقع اولدینی ستمده فضای
سمای هر نه قدر ده آاز بر لطافت ابراز
ایدر سنده، اورادده یشیلک و هوای صاف
نادر دکلدر.

بش، آتی هکتسارلق بر چن مکتب
دائرة سنه مربوط بولمقد و طایفه طرفدن
اجرا اولنان (فریکه) اویونلرینه صحت خدمتی
ایفا ایتمکده در. اوتدنبوده، سیاه چاکتیریه
ملبس بر طاقم کوچوک چوچوقلره، سیاه
البسلرله تزین اندام ایدن و کوچوک حصیر
شاپقیریه عوارض هوایه دن باشلرینی مستور
طوتان دیگر بیوک طبله لره یالکیز شهرده
دکل، حتی شهر خارچنده، ترلالر اطرافنده،
کوللر ساحلنده اکثریا تصادف اولنور.
بونلرک، چامورلی قوندوره لرندن دانما یوللرده
ونماک چنزارلرده کز مکده اولدقلری یک
نطرده آکلاشیله بیلور.

بو مکتبلرده، چوچوقلرده سائر بیوک
طایه لر قدر سربستی حرکتیه مالکدرلر.
یالکیز صنفلرده اثبات وجود ایتک، مذاکره
و طعام و قتلرنده حاضر بولنق و آقشاملری
وقت معینده مکتبه عودت ایتک مجبوریتنده
درلر. بوندن باشقه، اهمیتلی دینه جک قدر
بروظیفه ایله مکلف دکلدرلر. کونک باقیسی
آنلرکدر. ایسته دکاری و جهله استعمال
ایده بیلورلر. مآذون بولندقلری زمانه تصادف
ایدن ساعتلرده ایفاسنه مجبور اولدقلری بر
شی واز ایسه اوده، وظائف یومیلرینک
حسن اداسیدر. اونیده، ایسته دکاری
یرده و ایسته دکاری زمانه پایه بیلورلر. کرک
اولرنده، کرک باشقه یرلرده چالیشه بیلورلر.